

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E
WE SRZOLE DNIA 9. GRUDNIA ROKU 1767.

Z W Ł O C H

Z Neapolu d. 27. Października.
Dnia 19 tego miesiąca Wezuwiusz z straszliwym hukiem rozpadł się, w krótkim potym cały otoczony był ogniem i dymem gęstym i czarnym. W przeciągu dwóch godzin już ogień aż do *Bosco i Ottajano* rozciągał się. Noey następującej nowe przez inne rozpadliny wybuchać począł płomień, z większym jeszcze hukiem, co trwało aż do godziny dziesiątej z rana. W

tedy dopiero lawa albo potok ognisty na dwie części podzielił się jedna część płynęła ku *Klastorowi Kameldulów de Torre*, a druga ku *Salvatorre*, a napelnivszy przyległą górę oney dolinę, daley ku *Refina* płynęła prosto zmierzając na *Kościeł*. Trochę potym, nowe wybuchanie nastąpiło, z niesłychanym łoskotem, a ogień przy *Pugliano* będący, zażedł aż do miejsca *la Barra* nazwanego wyżej *Pałacem Monteleone*. Ta przygoda trwa-

iąca do dnia 22 tego miesiąca, i z trzęsieniem ziemi złączona zwłaszcza pod *Torre-del Greco*, *Resina*, i *Portici* Króla Jmci przymusiła do opuszczenia *Portici* i udania się do Miasta tutejszego, do którego wiele Szlachty i innych osób z wsi i folwarków uciekło. Przez cały ten czas były publiczne nabożeństwa dla uproszenia od Boga, oddalenia tej tak straszliwej plagi. Dało się na ostatek niebo przebłagać na nieustające proźby więcej jak 200,000 ludzi. Niewiadoma jest szkoda z tego pochodząca; to tylko pewna, iż od pamięci ludzkiej nie było tak straszego wybuchania jak to ostatnie. Miasto tutejsze okryte prawie było chmurami z samego popiołu złożonemi, i płomieniem *Wezuwiusza* tak oświecone było, iż w nim nie mniej jak we dnie jasno było. Król Jmci odebrawszy temi czasami smutną wiadomość o śmierci *Arcyksiężniczki* *Jeymci* *Jozefy* przyszłej małżonki swojej, przez trzy dni w pokoju swoim zawarty zostawał i nikogo nie przyjmował. Wyszedł po tym rozkaz aby Dwór żałobę na trzy miesiące wziął.

Z Wenecyi d. 28. Października.

Głoszą tu, iż Dwór Madrycki postanowił znieść handel dotąd między *Manillą* wyspą i Miastem *Acapulco* prowadzony. Okręt *Buon-Consiglio* nazwany, który już raz drogę do *Manilly* odprowadził, ma być znowu na ten koniec w *Cadix* uzbrojony, i na nim, iż samymi *Officerowie* nabywać się mają, którzy pierwsi tę żegluggę odprowadzili. Rozumieją, że wysłanie tego okrętu jedynie dla znieśienia wyżej wyrażonego handlu jest przedsięwzięte.

Z H I S Z P A N I I

Z Madrytu d. 15. Października.

Kawaler *Jakub Gray* Posel nadzwyczajny i pełnomocny Króla Jmci W. Brytanii, dał onegdajszego tu przyjechał. Spodziewają się, iż w krótko pierwszą u Króla Jmci będzie miał audyencyą, po której zaraz przedsięweźmie negocjacje swoje za cel najpierwszy mającą sprawę *Manillską* i handel w *Jndyach* zachodnich.

Z Madrytu d. 21. Października.

Towarzystwo uczonych pod protekcyą Królewską zostające, a imieniem przyjaciół oyczyzny zaszczycone, posiedzenia swoje roczne od dnia 18 do 20 Września odprowadziło w Mieście *Marquina* prowincyi *Bisfai*. Czyta-

no na tym posiedzeniu rozmaite się materji ściągające późno
dissertacye iako to o Towarzy- bardzo przyślane były, przeto
stwie i Patriotyzmie, o zachow- też nadgroda ta przysądzona być
waniu symmetryi w budynkach, nie mogła. Teraz właśnie za-
o prawie narodów, o edukacyi przatają się roztrząsaniem tych-
młodzi. Dnia ostatniego prze- że dissertacyi. Akademia Kró-
łożono zgromadzeniu temu wszy- lewska Chirurgji w *Cádiz* usta-
stkie przez cały rok zebrane Me- nowiona także posiedzenia swo-
moryały, pisma, obserwacye. Na- ie publiczne w miesiącu Wrze-
stąpiło potem publiczny *examen* śniu miała, dla przysądzenia nad-
siedmiu młodych Kawalerów, z gedy załuszonym. Z 63 uc-
których jeden mający lat iede- czniów tej Akademii trzech
naście odpowiadał na pytania z chorowało, innych 60 examino-
Heraldyki. Drugi w ósmym ro- wano z wszystkich prawie czę-
ku odpowiadał z Historyi świę- ści Anatomii. Znalazło się z
tej; trzeci iedenaste lat mający nich 34, których dobremi na-
z Geografii i kształtu niniejszego zwać można było, siedmiu wy-
rządu w Prowincyi *Guipuscoa*; śmienitych, trzech zaś którzy
czwarty dwanaście lat mający wszystkich innych przewyższy-
z powłóczney Geografii; piąty li, ci zaś byli Augustyn *Fabre*,
lat 15 mający z początków pra- Emmanuel *Sanz*, i Tomasz *Prieto*
wa; szósty w tychże leciech z którzy publicznie dissertacye
Geometrii i początków Alge- swoje czytali. Pierwszym dwóm
bry; siódmy dwanaście lat ma- obiecaną przysądżono nadgodę,
jący z Historyi Rzymskiej mia- to jest, iż ieden pierwszym, dru-
nowicie podczas wojny pierw- gi drugim Cyrulikiem wojsk
szej z Kartagińczykami, także Królewskich byli ogłoszeni.
z Geografii Astronomiczney. Z A N G E L I E.
Naznaczona była od tego towa- Z Londynu d. 10. Listopada.
rzystwa nadgroda, to jest metal Magistrat tutejszy postanowił
złoty tyśiąc realów szacowany, złożyć na piśmie powinowat-
temu któryby wynalazł sposób nie Królowi Jmci, z okazji na-
nayłatwiejszy, a oraz najmniey rodzenia Królewica, a oraz o-
kosztu wyciągający młócenia świadezenie współ żalu z okazji
zboża; ale że dissertacye do tej śmierci *Xiążęcia de York*. Ten-

że Mag strat postanowił podać
suplikę Jazbie niższej Parlamen-
towey, przez którą wylednać
chce umniejszenie nadgrody na-
znaczoney tym którzy naywię-
cey zboża z Kraiu wywożą, po-
nieważ wielkością zbyteczną
nadgrody pociągnięni bywają
do wywożenia więkzey kwoty
zboża niż jest ta, która po opa-
trzeniu potrzeb narodowych zo-
stawać może. W teyże suppli-
ce przekładają Parlamentowi, iż
nie sprawiedliwszego być nie
może nad prawo podczas osta-
tniey Sessyi uczynione zakazu-
jące wywożenie zboża, zachę-
cające onego wprowadzenie, i
określające pędzenie z niego
wódek, ale oraz że to samo pra-
wo określenia niejakiego, wa-
runków i ostrożności w wykona-
niu wyciąga, ponieważ wielkie
są podeyrzenia, iż niektórzy z
tego nawet prawa korzyści szu-
kając, zakupili zboża część wię-
kszą, aby swego czasu mogli je
wyprowadzić, a tym sposobem,
nadgrode wywożącym nazna-
czoną zyskać. Należałoby tedy
prawo roku pierwszego paner-
wania Wilhelma i Maryi ustano-
wione tak objaśnić aby nadgro-
da wywożącym naznaczona do
tych tylko rozciągała się, którzy

zboże w Anglii zrodzone wy-
wozić będą. Król Jmć daro-
wał Xiążęciu *de Monaco* wiele
koni Hannowerkich bardzo pię-
knych. Xiążę także *de Gloucester*
darował temuż Xiążęciu Cug ca-
ły Koni najpiękniejszych do
zmarłego Xiążęcia *de Tork* nale-
żących. Zaproszono nawet tego
Xiążęcia do Anglii aby się wniey
przez niejakie czas bawił, i tym
umysłem Pałac dla niego *de Som-
merset* nazwany przygotowano.
Przyjęcie onego ma być iak nay-
okazalsze z względu na podjęte
od niego starania pod czas cho-
roby Xiążęcia *de Tork* i na honory
jemu po śmierci oświadczone.

Z N I E M I E C

Z *Frankforta nad Odrą* d. 14.
Listopada. Xiążę Jmć Saski An-
toni Brat drugi Xiążęcia Ele-
ktora Saskiego, Kanonikiem Ko-
łońskiej Archikatedry został.

Z *Kolna* d. 14. *Listopada*.

Z *Mastricht* pilzą, iż dnia 8 te-
go miesiąca na przedmieściach
Miasta *Leodium* i przyległym
Kraiu na 600 ludzi iazdy Fran-
cuskiey stanęło. Ta liczba co-
dziennie powiększona przyby-
ciem nowego woyska bywa. Co-
za koniec jest tego ściągania się
części woyska Francuskiego w
tych Kralach, czas pokaże.

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

WE SRZODĘ DNIA 9. GRUDNIA ROKU 1767.

Z Lublina d. 30. Listopada. Jmć X. Wykowski Proboszcz
Katedralny Przemyśki, i zteyże Prześwietney Kapituły na
Trybunał Koronny Sędzia Deputat, obchodząc Imieniny Jmci
X. Andrzeja Młodziejewskiego, Biskupa Przemyśkiego, Kancel-
rza W. Koronnego, w sam dzień S. Andrzeja Apostoła, celebrował
w tuteyşzey Kollegiacie, spiewając Mszę S. wielką, na któ-
rey przytomni byli Jchmć: *Utriusq; Collegii Spiritualis & Sæcula-
ris* Deputaci, a po skończoney Summie, zaprosiwszy wszystkich,
tak Jchmć PP. Deputatów, iako i Jnszych znajdujących się
Gości i Pacjentów, onychże *lautissime* przy spełnienia zdrowia
Nayiaśnieyszego Pana i JJ. OO. Familii oraz Jmci X. Kancelrza
W. Koronnego, u kilku stołów otwartych przy bieu zarmat
traktował.

Z Heilsberga d. 25. Listopada. Dzień dzisieyszy zaszczyco-
ny pamiątką Koronacyi J. K. MCI P. N. M. szczęśliwie nam pa-
nującego, z rozkazu J. O. Xiążęcia Jmci Biskupa Warmińskiego
był tu z Wielką uroczyścią obchodzony. Po Wotywie śpie-
wane było *Te DEUM Laudamus*, przy sto krotnym zarmat wy-
strzeleniu. Tenże sam odgłos dał się słyszeć przy Obiedzie, gdy
Nayiaśnieyszego Pana Zdrowie spełniano. Resztę dnia ztaż
wesołością przy wyborney Muzyce i innych rozrywkach liczna
i zaena Kompania przepędziła.

Ze Lwowa d. 2. Grudnia Do ozdób, któremi Kościoły Lwow-
skie, nad inne dystryngwują się Miasta, daie się tu widzieć w Ko-
ściele WW. PP. Bernardynek nowy Obraz Niepokalanego Po-
częcia Nayśw: MARYI w Rzymie od Jmci P. *Bottaniego* iednego

z nayprzedniejszych Włoskich Malarzów, Roku terazniejszego bardzo przednie odmalowany, od Samego Oycy S. pochwalony, i przez niego samegoż poświęcony z przydaniem pochwał dla Narodu Polskiego, z obojliwego Nabożeństwa i Czi względem tey Tajemnicy Matki Panny.

Z Wilna d. 28. Listopada. W przeszłą śrrodę Akademii tutejsza Soc. JESU, obchodziła uroczyscie tak Święto S. KATARZYN Patronki swojej, jako też doroczną pamiątkę w ten sam dzień przypadającą Koronacyi J. K. Mci P. N. M. Rektori Senat Akademicki w Doktorckich Epomidach alystowali Mszy Świętey, przez Jmci X. Prowincyała Litewskiego Soc. JESU śpiewaney. Z rana Kazanie przez jednego z Teologów, a wieczorem Łacińska mowa przez Profesora Krasomowstwa do zgromadzonych Gości i Senatu Akademickiego z tych okoliczności były miane. Kościół wewnątrz pod czas Nieszporu, a po nim wspaniała tegoż Kościoła wieża ozdobnie illuminowane były.

Observatorium też Królewskie, tak według Architektonickich ozdób i symetrii budowania gestem lampami w różne linie ułożonemi oświecone było, że się w wspaniale Theatrum cudnego widoku zamienione być zdalo. Pod ogromnemi koronami z rozlicznych światel nad dachem ukształtowanemi. Littery zobustron Observatorii Jmci Królewskie wyrażające, a w późny wieczor z nayodleglejszych Miasta ulic i mieysc czytać się dające, Lud Króla Pana swego kochający do powszechney radości zagrzewali.

Kon'ymacya Geograficznych D. 25. Sierp. = g. 53. m. 48. Sek: 41, 2.
Szerokości mieysc determinow- D. 28. Sierp. = 55. 46. 9, 0.
nych z rozkazu J. K. Mci P. N. M. D. 29. Sierp. = 55. 45. 53, 6.
przez Obserwatorów z Akademii Miedzy temi trzema Szer-
Wileńskiey Soc. JESU wysłanych. kościami biorąc śrrodek, znaydu-
Szerokość Geograficzna Miasta ie się nayprawdziwsza, która iest
Poniewieźa w Powiecie Upiiskim = g. 55. m. 45. Sek: 54, 6.
leżącego wniesiona z Obserwa- Szerokość Geograficzna Miasta
cyi czynionych w Collegium ta- stołecznego w Xięstwie Kurland-
mecznym JJ. XX. Piarów: skim Mitawy wyrachowana z Ob-

serwacyi czynionych w Rezydencyi tameczney XX. Jezuitów Litewskich:

D.6. Wrześ: = g. 56. m. 42. Sek: 25. 8.

D.7. Wrześ: = 56. 42. Sek. 24. 7.

D.8. Wrześ: = 56. 42. 1. 8.

D.9. Wrześ: = 56. 42. 1. 0.

D.10. Wrześ: = 56. 41. 40. 3.

D.12. Wrześ: = 56. 41. 26. 6.

D.13. Wrześ: = 56. 41. 52. 3.

D.14. Wrześ: = 56. 42. 20. 6.

Szerokość Geograficzna Miasteczka Szemberga w Xięstwie Kurlandzkim leżacego, wniesiona z

Oblerwacyi czynionych w Rezydencyi tameczney XX. Jezuitów Litewskich:

D.22. Wrześ: = gr. 56. m. 25. Sek: 31. 5.

D.23. Wrześ: = 56. 26. 5. 4.

D.24. Wrześ: = 56. 25. 59. 5.

Miedzy temi trzema Szerokościami biorąc śrzodek, znay-

Miedzy temi ośmią Szerokościami biorąc śrzodek, znayduie się

się nayprawdziwsza, która jest

= g. 56. m. 25. Sek: 52.

= g. 56. m. 42. Sek: 1. 6.

Reszta w przyszłych Gazetach.

Ogłaszają tutejszych Kościołów dzwony śmierć Jejmé P. Elżbiety z Ogińskich Puzyniny Kasztelanowej Miciławskiej, Pani wielką rodowitością, wysokimi przymiotami, i cnotami Chrześciańskimi znakomitey, która po kilkutygodniowej chorobie i przyięciu z przykładną pobożnością. Świętych Sakramentów zesła z tego świata dnia 21 tego Miesiąca w Luczaju dziedzicznych swych Dobrach w Powiecie Oszmiańskim leżących. Była ona Córka Grzegorza Antoniego i Tekli z Xiążąt Czartoryskich Ogińskich Starostów Zmudzkich wprzód Polnych a potym Wielkich Litewskich Hetmanów: Wnuczką Jana i Joanny z Naruszewiczów Ogińskich Woiewodów Połockich, Hetmanów Polnych Litewskich: Małżonką imó voto Jmci P. Gielguda Pifarza Litewskiego, zdo Jmci P. Puzyny wprzód Chorążego Nadwornego Litewskiego, a potym Kasztelana Miciławskiego. Wiele nam się dało słyszeć, i czytać o wielkich pochwałach, na które wiele Dam dla wysokich swych przymiotów, mianowicie dla nauk i osobliwych w Rzepltey Literackiey zasług, uprzeszłych i terazniejszych wieków zasłużyło. Nie przypominając dawniejszych Greckich i Łacińskich Literatek, mamy ielzce w pamięci Francuskie Damy Scuderi, des Houlieres, la Suze, Ville-Dieu. Bernard, Ché-

ron, i późniejszy *de Seigné, du Chatelet, le Pauté*: Wiemy o Włoskich *Pia Cornaro, Agnesia, Laura Verrati*: Krystyny też Królowey Szwedzkiej mądrość i mądrych szacunek z powinnym uszanowaniem podziśdzień wspominamy. Miedzy pochwałami iednak tych innych Dam albo w Literaturze ćwiczonych, albo Literaturę promowujących nie znaydujemy tey, która prawie samym tylko mądrym i wielkim Monarchom do tych czas przyzwoita, a pierwszey ile wiedzieć możemy, tey naszej Damie jest właściwa. Pierwsza ona bowiem nietylko z Polskich, ale też podobno i ze wıyskich Dam Cudzoziemskich jest, która tak o Matematyczne a mianowicie Astronomiczne nauki gorliwą była, iż w tuteyszey Akademii wspaniałe Obserwatorium nietylko wybudować swym nakładem kazala, ale też wieczną fundacyą rocznego nań dochodu zupełnie oparzyć raczyła. To iey dzieło iako bez przykłađu jest, tak bez owey chwały, która pierwszym rzeczy chwalebnych i pożytecznych ustanowicieiom jest należyta, u potomnych wieków być niemoże.

Z WARSZAWY DNIA 9. GRUDNIA.

J. K. M. C. P. N. M. w asystencyi różnych Jchmciów Kawalerów dnia onegdajszego wyieżdżał do pobliskich knieidw na łowy, z których tegoż samego dnia wieczorem łzczęśliwie powrócił.

Xiażę Jmć Repnin Wielki, i Pełnomocny Dworu Rossyjskiego Polet w przeszlą Sobotę z okazji przypadley wnie podług Kalendarza Ruskiego doroczney Uroczystości Jmienia Nayaśniejzey Monarchini swoiey częstował wspaniałe Nayaśniejszego Króla Jmci P. N. M. i Państwo tu przytomne.

Xiażę Jmć Radziwiłł Generalney Konfederacyi Koronney, oraz Seymu Extraordynaryjnego Marszałek dnia szóstego Miesiaca teraźniejszego *in gratiam* Jmienia Xiażęcia Jmci Pośa Repnina dawał u siebie okazałą ucztę, na której Król Jmć P. N. M. wraz z obecnemi tu Panami, i Damami znaydować się raczył.

Jmć P. Krulzewski Kapitan Regimentu Buławy W. K. będąc z Łaski J. K. M. C. P. N. M. załączony Patentem na Pułkownikostwo w Woyłku Koronnym, odebrał zwykłą *ad hunc effectum* forsztelacyą od Kommissyi Woyłkowej Koronney.